

Voor zijn ijdele tranen.
Voor zijn klachten en jammerkreten.
Voor zijn vergeefs gebouwd altaar.
Van zijn eigenwillig offer.
Beproef of uw berouw iets anders is dan de
reactie van uw gestoorde zonden, en de afgeperste
erkenntenis, dat ge met die zonden bedrogen uit-
gekomen zijt.
Een traan in oprechtheid tot God geschied is
hem immers welhaastigker dan het oppervlakkig
geween van een groote schare, die straks zijn leed
in zijn God vergeet en voortgaat de zonde te
dienen.
"Bid dat de Heere u beware voor onvruchtbare
smart."

F. C. M.

KERKELIJK LEVEN.

De Christelijke Gebeden.

Het deel van de Liturgie, dat in ons kerkboek
tot opschrift draagt „De Liturgie der Gereformeerde
Kerken in Nederland” vangt aan met de „Chris-
telijke Gebeden”.

Deze gebeden worden blijkens de toevoeging bij
„Christelijke Gebeden” in drieën gegroepeerd: 1o die
in de vergaderingen der geloovigen, 2o die
in de huizen der christenen en 3o die elders ge-
bruikt worden.

Tot de eerste groep behooren:

a. Een algemeene belijdenis der zonden en ge-
bed des Zondags vóór de predikatie en op vast- en
bidlagen.

b. Een gebed voor allen nood der christenheid
om gebruikt te worden op den rustdag na de eerste
predikatie.

c. Een openlijke belijdenis der zonden en korter
formulier des gebeds vóór de predikatie.

d. Een kort formulier des gebeds na de pre-
dikatie.

e. Een gebed vóór den Catechismus.

f. Een gebed na den Catechismus.

Tot de tweede groep:

a. Gebed vóór het eten.

b. Gebed na het eten.

c. Gebed voor kranke en aangevochten men-
schen.

d. Het morgengebed.

e. Het avondgebed.

Tot de derde groep:

a. Gebed vóór de handeling der kerkelijke bij-
eenkomsten.

b. Gebed na de handeling der kerkelijke bijeen-
komsten.

Tegen deze volgorde en groepeerings opwerpen De-
putaten in hun Rapport bezwaren.

Zij willen op de eerste groep laten volgen de
derde groep en de tweede groep (gebeden in de
huizen der christenen) uit de liturgie uilichten
en als aanhangsel achteraan plaatsen.

En zij geven als reden op „Immers dragen deze
geen liturgisch karakter en worden ook in den
eeredienst niet gebruikt. Deshalve het voorstel, ze
in een „Aanhangsel” te bewaren”.

Hiermee zitten we weer midden in een kwestie
en helaas ontsteekt het Rapport — gelijk meer
gebeurt — hierover geen licht.

Deputaten beschouwen de „Christelijke Gebeden”
blijkbaar heel anders dan onze vaders en doen
geen poging om hun zienswijze als de beste te
rechtvaardigen.

De huisgebeden dragen geen liturgisch karakter,
zeggen zij.

Maar ik vraag: de gebeden vóór en na de kerke-
lijke vergaderingen misschien wel? Durven Deputa-
ten de vergaderingen van kerkeraad, classes en
synodes rekenen tot den eeredienst?

Omtrent de huisgebeden constateert het Rapport:
zij „worden ook in den eeredienst niet gebruikt”.

Maar geldt dat ook niet van de eerste groep
gebeden?

Wanneer hoort men b.v. het gebed vóór den
Catechismus bidden?

Indien het gebruik mee moet beslissen, dan houdt
men maar twee gebeden over: die vóór en na
de kerkelijke vergaderingen.

De overige, dat zijn dus alle op twee na, moeten
dan overgebracht naar het „Aanhangsel”, dat De-
putaten bestemmen tot bewaarplaats of garde-robe.

Het verschil tusschen de opvatting van onze
vaders en die van Deputaten wordt in dit op-
zicht openbaar.

Nooit hebben zij de Christelijke Gebeden uit-
sluitend voor den eeredienst willen bestemmen.

Nog duidelijker komt dit uit in het kerkboek
der oude Fransche Kerken.

Dit bevat o.a. ook een opwekking 's morgens uit
te spreken in de huisgodsdiensttoefening van den
huisvader met familie en huispersoneel, een gebed
vóór het leeren van zijn les, een gebed om zich
voor te bereiden tot het Avondmaal, een gebed als
men toetreedt tot het Avondmaal, een gebed en
dankzegging na het Avondmaal. Deze alle heb-
ben een particuliere strekking en behooren niet
tot den kerkelijken cultus. Zelfs zijn er bij, die

niet tot den huiselijken dienst kunnen worden ge-
rekenend.

Wat onze vaders met deze formuliergebeden
voor hadden?

Zeker niet om het stelselmatig gebruik daarvan
aan te bevelen.

Veel eer hadden zij er drieërlei doel mee voor
oogen.

Allereerst om hun, wien het aan de vrijmoedig-
heid tot het publieke gebed ontbrak, daarin te
hulp te komen.

Vervolgens om hen, die in het bidden nog onge-
oefend waren, geschikte gebeden aan de hand te
doen.

Eindelijk om in het algemeen voorbeelden te
geven, hoe de vrije gebeden behooren te worden
ingericht.

Geen dezer doeleinden is thans nog vervallen.

Ook nu blijft het wenschelijk met zulke toe-
standen rekening te houden en in de daaruit ont-
stane behoeften door formuliergebeden te voor-
zien.

Hoe dikwijls moeten b.v. onze ouderlingen het
bij hun huisbezoek niet hooren, dat een huisvader
de zijnen niet openlijk in gebed voorgeeft of durft
voorgeaan.

En hoe treffelijk is het dan, wanneer zij zulk
een huisvader raden de formuliergebeden, die voor
de huiselijke godsdiensttoefening bestemd zijn, naar-
stig te gebruiken.

Niet om het vrije gebed te ontraden.

Maar om zóó tot het vrije gebed op te leiden.

Ja, Voetius is van oordeel, dat ook de formu-
liergebeden voor kerkelijk gebruik geen ander doel
hadden.

In zijn dagen werd men nog voor eigenaardige
gevallen geplaatst. Sommige dienaars konden geen
preken maken en waren ook zeer onervaren in
het gebed. Wat het laatste betreft, boden de for-
muliergebeden, vond hij, uitkomst.

Natuurlijk was het kort na de Reformatie nog
trauwer gesteld.

Toen waren formuliergebeden nog meer nood-
zakelijk.

Ten allen tijde echter behouden de formulier-
gebeden hun waarde als leidraden.

En het is zeker nog geen testimonium pauper-
tatis (getuigenis van armoede), wanneer een die-
naar af en toe een formuliergebed bidt.

Zelf had ik op den Nieuwjaarsmorgen in de
kerk geregeld het gebed voor allen nood der chris-
tenheid.

En meer dan eens vernam ik, hoe men de
schonheid van dat gebed bewonderde „Er is niets
in vergeten”, was bijna de stereotiepe uitdruk-
king. Ook de taal der diepe verootmoediging greep
telkens weer aan.

Maar deze gebeden Zondag aan Zondag te bid-
den, zou zeker niet goed zijn.

Daarvoor zijn ze niet gegeven.

Ik wil hier een uitzondering maken voor lees-
diensten.

Het komt in een vakante kerk meer dan eens
voor, dat iemand, die geschikte gaven heeft voor
onderling, bij zijn benoeming onthefving vraagt,
omdat hij voor het publieke gebed terugdeinst.

Zoo iemand moest den moed grijpen zich van
de desbetreffende formuliergebeden te bedienen.

Er zijn onderlingen, die uitnemende gebedsgaven
hebben ontvangen.

Er zijn er ook, die hierin niet zoo rijk bedeeld
zijn of wien de zenuwen parten spelen!

Hoe verstandig zou het wezen, indien zij de
formuliergebeden niet ongebruikt lieten.

Maar uit dit alles verstaat men, dat de gebeden
in ons kerkboek het karakter van advies dragen
en allerminst als bindend worden voorgeschreven.

Evenzeer, dat dit advies der kerken zich uit-
strekt over meer dan het kerkelijke leven.

Opzettelijk formuleerde men oudtijds dan ook
het opschrift niet als „Liturgische Gebeden”,
maar als „Christelijke Gebeden”.

Daarom gaat het m.i. niet aan de zoogenaamde
huisgebeden in een „Aanhangsel” onder dak te
brengen.

Zij vormen er een integreerend bestanddeel van.
En te meer moet tegen dit „Aanhangsel” bezwaar
gemaakt, omdat Deputaten enkele kerkelijke ge-
beden, die zij thans onbruikbaar achten, naar het

„Aanhangsel” verschuiven, om daar bewaard,
opgeborgen te worden.

Zoo wordt dit „Aanhangsel” een soort museum,
om niet te spreken van een rommelkamer.

En dat mag niet.

De gebeden, die de kerk aanbiedt, moeten aktueel
blijven.

Voor anti-kwarische overblijfselen is in ons kerk-
boek geen plaats.

Willen Deputaten uit het feit, dat deze gebeden
in de „Liturgie” zijn opgenomen, de konsekwentie
trekken, dat zij daarom alleen liturgisch in engeren
zin mogen zijn, dan moeten zij ook zoo konse-
kwent zijn om het opschrift te veranderen in „Li-
turgische Gebeden” en strikt genomen de ge-
beden voor de kerkelijke vergaderingen, maar in
ieder geval die, welke zij een plaats willen geven
in het „Aanhangsel”, laten vervallen.

Met de halve konsekwentie, die zij nu trekken,
mogen zij geen genoegen nemen.

Maar ook met een heele konsekwentie in deze
zou ik mij niet gaarne vereenigen en dat wel
op de gronden, boven aangegeven.

Iets anders is het, dat zij de orde in de Christe-
lijke Gebeden willen wijzigen.

De volgorde, gelijk die thans in de Christelijke
Gebeden voorkomt, vertoont den historischen groei.

De liturgie van Dathen in de uitgave van 1566
bevat de volgende gebeden: een gebed vóór en
een na de predikatie des Zondags; een gebed vóór
en een na de leer van den Catechismus; gebed
en openlijke belijdenis van zonden vóór de pre-
dikatie op een werkdag en een na deze predikatie;
het morgen- en avondgebed; het gebed vóór en
na het eten; gebeden bij kranken en aangevochten-
ten; gebeden bij begrafenissen.

Das daarin kwamen alleen kerk- en huisgebeden
voor.

Die voor de kerkelijke vergaderingen dateeren
van later datum.

Nu zit er voorzeker een goede gelachte in om
groep 3 tot groep 2 te maken en groep 2 tot
groep 3.

De kerk is bij de Christelijke Gebeden dan het
kernpunt en daaromheen groepeeren zich dan eerst
de gebeden voor de kerkelijke vergaderingen en
dan die van particulieren aard.

Maar men late de laatste een zelfstandige groep
blijven en make ze niet tot „Aanhangsel”.

Nu een paar bijzonderheden.

Doordat Deputaten het Gebed voor allen nood
der Christenheid tot het gebed vóór de predika-
tie willen maken, hebben de twee gebeden vóór de
predikatie, het kortere en het langere, die thans
nog in ons kerkboek gevonden worden voor hen
geen bestaansreden meer.

„Naar het Aanhangsel er mee”, luidt hun vonnis.

Evenzoo handelen zij ten opzichte van het gebed
na de leer van den Catechismus. Dit onderstelt,
dat de kinderen in de kerk de catechismusvragen
hebben opgezegt. Daarom is het nu ten eenenmale
onbruikbaar geworden.

„Naar het Aanhangsel er mee”, is wederom de
raad van Deputaten.

Waarom toch eenige historische curiosa in ons
kerkboek behouden?

Daar dient immers niet een kerkboek, dat tel-
kens herdrukt moet worden, voor.

Daarvoor hebben wij archieven.

Dathen's gebed bij de begrafenissen b.v. is af-
geschaft.

Maar men deed dit oudtijds niet naar een „Aan-
hangsel” verhuizen.

Doch liet het eenvoudig weg.

Ons kerkboek behoort zóó herzien te worden, dat
het alleen het bruikbare behelst.

Men moet niet het voorbeeld volgen van een
oude dame, die zoo geheel aan het verleden ge-
hecht is, dat ze van haar antieks niets durft op-
ruimen, ook al weet zij er in haar huis geen
raad mee.

In het Gebed voor allen nood der Chris-
tenheid worden door Deputaten eenige wij-
zigingen aangebracht.

„Begaven” wordt veranderd in „bekwamen”.

„Koningen, Vorsten, Heeren”, worden saamgevat
als „Overheid”.

In een noot kan verduidelijkt worden, hoe ach-
ter de uitdrukking „die Gij voor ons gesteld hebt”
moet worden aangevuld.

Om een goede verlossing van de vrouwen, die
in barensnood zijn, zal niet langer gebeden worden.
(Hierop kom ik bij het Huwelijksformulier nog even
terug)

Er wordt een voorbede voor Zending, Christelijk
en Vereenigingsleven ingelascht.

De Geloofsbelijdenis aan het eind wordt weg-
gelaten.

Met dit alles kan ik me tamelijk goed vereenigen.

Maar één ding hebben Deputaten blijkbaar ver-
geten.

N.l. dat het volgens hun voorstel een gebed
vóór de predikatie is geworden.

Dat mocht toch in het gebed zelf wel uitkomen.

Al was het alleen maar door een zegen te
begeeren over het te bedienen Woord.

En het door een noot ook pasklaar te maken
voor leesdiensten, zoodat de lezer niet (als bij
het oude langere gebed vóór de predikatie) zelf
een formule moet nadenken voor het „Open thans
den mond Uws dienaars, en vervul dien met Uwe
wijsheid en kennis, opdat hij Uw Woord zuiver-
lijk en vrijmoediglijk verkondige”.

Dit gebed zou zeker niet ten voorbeeld kunnen
strekken, indien dit element ontbrak.

Het zal echter niet moeilijk vallen dit gebrek
te verhelpen.

Omtrent de andere gebeden behoeft niet veel
te worden opgemerkt.

In het Kort Gebed na de Predikatie
wenschen Deputaten zeer terecht de voorbede te
laten vervallen en er een dankzegging, die er niet
in voorkomt, in te voegen.

In het Gebed voor de leer van den Ca-